

Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Sokółka

Załącznik 10. Raport z konsultacji społecznych

Warszawa 2026

Spis treści

1. RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU DOKUMENTU MPA	3
1.1. Przedmiot konsultacji	3
1.2. Przebieg konsultacji	3
1.3. Spotkanie konsultacyjne – przebieg	4
1.4. Dokumentacja fotograficzna	4
1.5. Akcja informacyjna	7
1.6. Zestawienie uwag i wniosków	14
1.7. Rekomendacje do Miejskiego Planu Adaptacji dla Sokółki od mieszkańców Sokółki	14

1. RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU DOKUMENTU MPA

1.1. Przedmiot konsultacji

Na etapie tworzenia Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Sokółka przeprowadzono dwie tury konsultacji. I tura obejmowała część diagnostyczną dokumentu, natomiast II tura dotyczyła całego projektu Planu.

W ramach konsultacji udostępniono formularz konsultacyjny, którego celem było zebranie uwag do projektu oraz całego dokumentu. Celem konsultacji było również zbadanie opinii i sugestii dotyczących wrażliwości miasta na zmiany klimatu. Uzyskane odpowiedzi zostały wykorzystane do identyfikacji problemów oraz wyzwań stojących przed miastem, a także stanowią wskazówki do planowania działań przynoszących realne korzyści.

Celem opracowania Planu jest przystosowanie miasta do zmian klimatu, zwiększenie jego odporności na gwałtowne zjawiska pogodowe oraz wzmocnienie potencjału do podejmowania działań w sytuacjach wystąpienia uciążliwych warunków atmosferycznych.

1.2. Przebieg konsultacji

I tura konsultacji społecznych dotyczących części diagnostycznej projektu Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Sokółka odbywała się w okresie od 17.11.2025 r. do 1.12.2025 r. Dokumentacja była dostępna do wglądu na stronie internetowej: <https://sokolka.pl/2025/11/17/konsultacje-dotyczace-miejskiego-planu-adaptacji-do-zmian-klimatu/>

Uwagi i wnioski można było składać poprzez wypełnienie formularza konsultacyjnego. Wypełniony formularz można było złożyć:

- osobiście lub przesłać pocztą do Urzędu Gminy Sokółka, Plac Kościuszki 1, 16-100 Sokółka,
- drogą elektroniczną na adres e-mail: mpa.konsultacje@fppenviro.pl (z dopiskiem w temacie wiadomości: „MPA Sokółka”),
- podczas spotkania konsultacyjnego, które odbyło się w dniu 26 listopada 2025 r. w godzinach 16:00–17:00 w Urzędzie Gminy Sokółka, Plac Kościuszki 1, 16-100 Sokółka (sala konferencyjna).

II tura konsultacji społecznych projektu Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Sokółka odbywała się w okresie od 4 maja do 25 maja 2026 r. Dokumentacja była dostępna do wglądu na stronie internetowej: <https://sokolka.pl/2026/05/11/konsultacje-spoeczne-miejskiego-planu-adaptacji-dla-miasta-sokolka-zaproszenie-na-spotkanie-konsultacyjne/>

Uwagi i wnioski można było składać poprzez wypełnienie formularza konsultacyjnego. Wypełniony formularz można było złożyć:

- osobiście lub przesłać pocztą do Urzędu Gminy Sokółka, Plac Kościuszki 1, 16-100 Sokółka,
- drogą elektroniczną na adres e-mail: mpa.konsultacje@fppenviro.pl (z dopiskiem w temacie wiadomości: „MPA Sokółka”),
- podczas spotkania konsultacyjnego, które odbyło się w dniu 21 maja 2026 r. w godzinach 16:00–17:00 w Urzędzie Gminy Sokółka, Plac Kościuszki 1, 16-100 Sokółka (sala konferencyjna).

Wszystkie formularze pochodzące z różnych źródeł zostały zebrane i przeanalizowane przez zespół ekspertów opracowujących dokument.

1.3. Spotkanie konsultacyjne – przebieg

W dniu **27 listopada 2025 r.** przedstawiciele Wykonawcy dokumentu przeprowadzili pierwsze spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami. Spotkanie trwało około godziny i obejmowało:

- prezentację założeń oraz wniosków części diagnostycznej MPA,
- otwartą dyskusję z uczestnikami,
- możliwość składania opinii i wniosków w formie pisemnej.

Spotkanie poprowadziły Nela Osmólska oraz Karolina Zapolnik ekspertki z ramienia firmy FPP Enviro Sp. z o.o.

Podczas spotkania zadawano pytania dotyczące m.in. planowanych działań adaptacyjnych, zielonej infrastruktury, retencji wód opadowych oraz roli mieszkańców w procesie wdrażania planu. W trakcie spotkania złożony został **jeden wypełniony formularz konsultacyjny**, który stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania.

W dniu **21 maja 2026 r.** przedstawiciele Wykonawcy dokumentu przeprowadzili drugie spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami. Spotkanie trwało około godziny i obejmowało:

- prezentację dokumentu MPA,
- otwartą dyskusję z uczestnikami,
- możliwość składania opinii i wniosków w formie pisemnej.

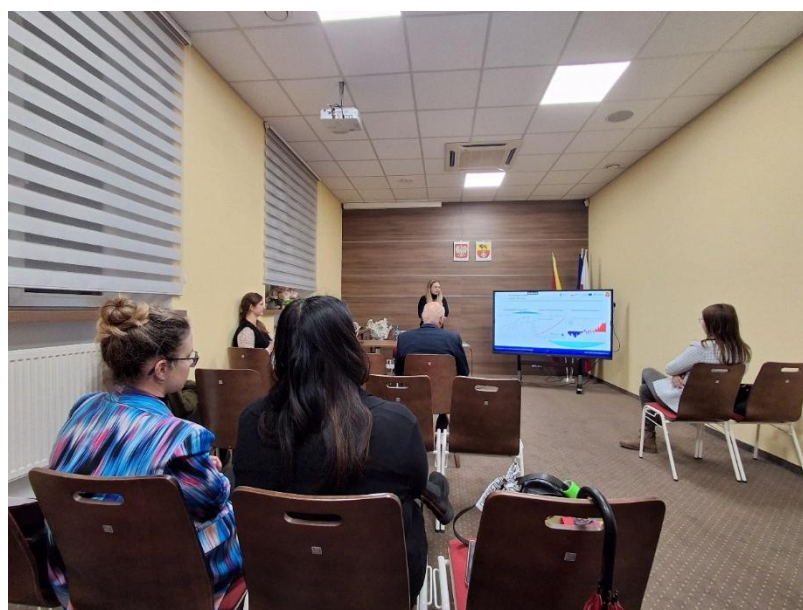
Podczas spotkania zadano pytanie dotyczące planowanych działań adaptacyjnych, na które udzielono wyjaśnień na bieżąco. Poza tym nie zgłoszono innych uwag ani wniosków.

1.4. Dokumentacja fotograficzna

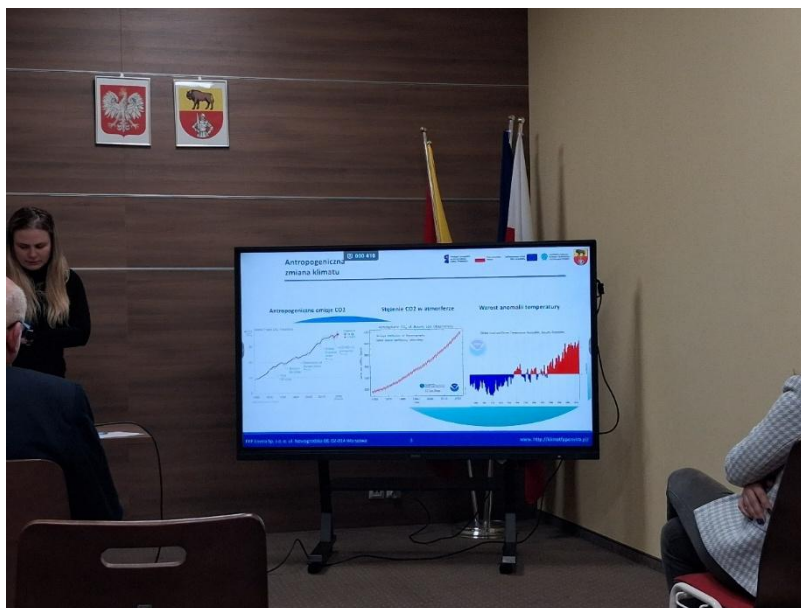
Podczas pierwszego (Rysunek 1; Rysunek 2; Rysunek 3) oraz drugiego (Rysunek 4; Rysunek 5; Rysunek 6) spotkania konsultacyjnego wykonywano dokumentację fotograficzną potwierdzającą ich przeprowadzenie.

Rysunek 1 Fotorelacja z pierwszego spotkania konsultacyjnego

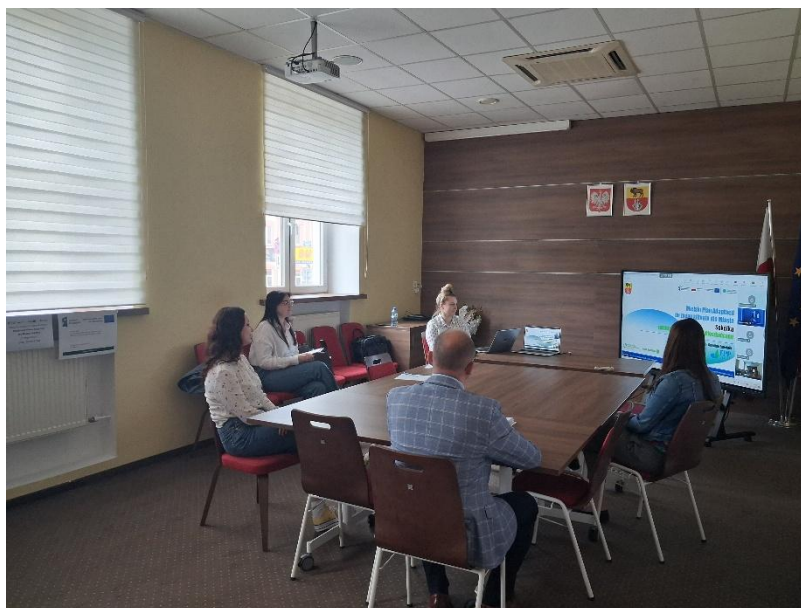
Rysunek 2 Fotorelacja z pierwszego spotkania konsultacyjnego

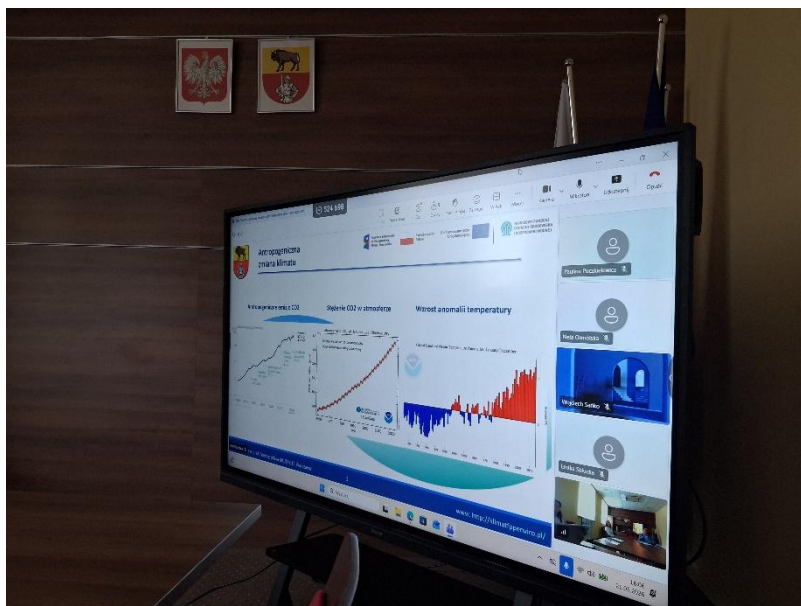
Rysunek 3 Fotorelacja z pierwszego spotkania konsultacyjnego

Rysunek 4 Fotorelacja z drugiego spotkania konsultacyjnego

Rysunek 5 Fotorelacja z drugiego spotkania konsultacyjnego

Rysunek 6 Fotorelacja z drugiego spotkania konsultacyjnego

1.5. Akcja informacyjna

Informację o konsultacjach społecznych dotyczących części diagnostycznej dokumentu MPA (I tura konsultacji społecznych) zamieszczono w serwisie internetowym Gminy Sokółka, pod adresem: <https://sokolka.pl/2025/11/17/konsultacje-dotyczace-miejskiego-planu-adaptacji-do-zmian-klimatu/>

21.11.2025, 09:22

Konsultacje dotyczące Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu – SOKÓŁKA – Portal Miejski

MENU

Konsultacje społeczne

📅 17/11/2025

0

Konsultacje dotyczące Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu

Dofinansowane przez
Unię Europejską

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

W związku z trwającymi pracami nad opracowaniem Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu dla Miasta Sokółka, Burmistrz Sokółki podaje do publicznej wiadomości część diagnostyczną dokumentu.

Z treścią projektu Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu dla Miasta Sokółka, można zapoznać się w Urzędzie Miejskim w Sokółce, Plac Kościuszki 1, 16-100 Sokółka, w godzinach pracy Urzędu oraz na niniejszej stronie internetowej.

Zainteresowani mogą składać opinie, wnioski oraz propozycje działań adaptacyjnych w terminie 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości niniejszego ogłoszenia tj. od 17 listopada 2025 r. do 1 grudnia 2025 r. za pomocą formularza konsultacyjnego udostępnionego poniżej.

Wypełniony formularz konsultacyjny należy złożyć:

- w formie pisemnej na adres Urzędu Miejskiego w Sokółce, Plac Kościuszki 1, 16-100 Sokółka;
- drogą mailową na adres: mpa.konsultacje@fppenviro.pl, wpisując w temat maila MPA Sokółka;
- podczas spotkania konsultacyjnego – w dniu 27 listopada 2025 r., w godz. 16:00–17:00 w Urzędzie Miejskim w Sokółce, Plac Kościuszki 1, 16-100 Sokółka (sala konferencyjna).

Wnioski złożone po upływie ww. terminu pozostawia się bez rozpatrzenia.

Załączniki:

[Projekt \(97,51 MB\) Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu dla Miasta Sokółka \(Uwaga! duży plik .pdf\)](#)

[Formularz konsultacyjny \(826,34 kB\) do diagnozy projektu Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu miasta Sokółka \(.pdf\)](#)

<https://sokolka.pl/2025/11/17/konsultacje-dotyczace-miejskiego-planu-adaptacji-do-zmian-klimatu/>

1/2

21.11.2025, 09:22

Konsultacje dotyczące Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu – SOKÓŁKA – Portal Miejski

[Formularz konsultacyjny \(83,50 kB\) do diagnozy projektu Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu miasta Sokółka \(.doc\)](#)

0

Informację o konsultacjach społecznych dotyczących części diagnostycznej dokumentu MPA (I tura konsultacji społecznych) zamieszczono na profilu Facebook Urzędu Miejskiego w Sokółce, pod adresem: https://www.facebook.com/sokolkapl/?locale=pl_PL

Sokolka.pl
3 dni · 🌐

🔔 **KONSULTACJE SPOŁECZNE DIAGNOZY**
🌍 Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Sokółka

Trwają prace nad projektem dokumentu Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Sokółka. Zachęcamy mieszkanki i mieszkańców do zapoznania się z treścią diagnozy oraz do aktywnego udziału w konsultacjach społecznych! 💬

📄 Z treścią diagnozy można zapoznać się tutaj:
<https://sokolka.pl/2025/11/17/konsultacje-dotyczace-miejskiego-planu-adaptacji-do-zmian-klimatu/>

💡 Jak można zgłaszać uwagi?
📄 poprzez formularz konsultacyjny → <https://sokolka.pl/2025/11/17/konsultacje-dotyczace-miejskiego-planu-adaptacji-do-zmian-klimatu/>

- mailowo do dnia 01 grudnia 2025 r. na adres: mpa.konsultacje@fppenviro.pl (w tytule: MPA Sokółka)
- pisemnie – na adres: Urząd Gminy Sokółka, Plac Kościuszki 1, 16-100 Sokółka
- osobiście – podczas spotkania konsultacyjnego

💡 Konsultacje społeczne – spotkanie stacjonarne:
📅 27 listopada 2025 r. (czwartek)
🕒 16:00–17:00
📍 Urząd Gminy Sokółka, Plac Kościuszki 1 (sala 101 parter)

📁 Agenda spotkania:

- 1 Powitanie uczestników
- 2 Prezentacja diagnozy Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu
- 3 Dyskusja i zbieranie uwag

🌱 Twoja opinia ma znaczenie!
Razem możemy lepiej przygotować Sokółkę na wyzwania klimatyczne przyszłości.
[#Sokolka](#) [#MPA](#) [#KonsultacjeSpoleczne](#)
[#ZmianyKlimatu](#) [#NaszeMiasto](#) [#Ekologia](#)
[#TwojeZdanieSieLiczy](#) [#FPPEnviro](#) [#FunduszeUE](#)

KONSULTACJE SPOŁECZNE DIAGNOZY

🌍 miejski plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Sokółka

👍 1 🗨️ 3

Informację o konsultacjach społecznych dotyczących dokumentu MPA (II tura konsultacji społecznych) zamieszczono w serwisie internetowym Gminy Sokółka, pod adresem: <https://sokolka.pl/2026/05/04/konsultacje-mpa-dla-sokolki/>

13.05.2026, 09:42 Konsultacje MPA dla Sokółki – SOKÓŁKA – Portal Miejski

 MENU

Konsultacje społeczne
04/05/2026

Konsultacje MPA dla Sokółki

Burmistrz Sokółki informuje o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu dokumentu Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Sokółka.

MPA to dokument określający działania, które mają przygotować miasto na skutki zmian klimatu, takie jak upały, susze czy intensywne opady, oraz zwiększyć bezpieczeństwo mieszkańców. Z projektem można zapoznać się w Urzędzie Miejskim w Sokółce, Plac Kościuszki 1 oraz na stronie: <https://sokolka.pl/>

Uwagi można składać w terminie od 4 maja 2026 r. do 25 maja 2026 r. (21 dni), pisemnie na adres Urzędu Miejskiego w Sokółce, mailowo: mpa.konsultacje@fppenviro.pl (temat: „MPA Sokółka”).

Planowane jest również spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami. Szczegóły będą publikowane na stronie miasta i w mediach społecznościowych.

Załączniki

<https://sokolka.pl/2026/05/04/konsultacje-mpa-dla-sokolki/> 1/5

13.05.2026, 09:42 Konsultacje MPA dla Sokółki – SOKÓŁKA – Portal Miejski

- Obwieszczenie Burmistrza Sokółki (532,53 kB)
- Formularz konsultacyjny (117,00 kB)
- Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Sokółka (108,32 MB)
- załącznik-1-Wyniki-analiz-klimatycznych-i-hydrologicznych (26,92 MB)
- załącznik-2-Zasoby-wodne-i-przyrodnicze (17,06 MB)
- załącznik-3-Infrastruktura-spoleczna (5,39 MB)
- załącznik-4-Koncepcja-zagospodarowania-wod-opadowych (44,22 MB)
- załącznik-5-Koncepcja-zazieleniania-miasta (53,46 MB)
- załącznik-6-Podsumowanie-wynikow-ankiet-mieszkanicy (6,29 MB)
- załącznik-7-Podsumowanie-wynikow-ankiet-interesariusze (3,24 MB)
- załącznik-8-Mapy-obrazujace-charakterystyke-Miasta (80,76 MB)
- załącznik-9-Slownik-pojec (1,38 MB)

(JF) Urząd Miejski w Sokółce

Informację o konsultacjach społecznych dotyczących dokumentu MPA (II tura konsultacji społecznych) zamieszczono na profilu Facebook Urzędu Miejskiego w Sokółce, pod adresem: https://www.facebook.com/sokolkapl/?locale=pl_PL

 Sokolka.pl
4 maja o 08:15 · 🌐

Konsultacje MPA dla Sokółki
Burmistrz Sokółki informuje o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu dokumentu Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Sokółka .
MPA to dokument określający działania, które mają przygotować miasto na skutki zmian klimatu, takie jak upały, susze czy intensywne opady, oraz zwiększyć bezpieczeństwo mieszkańców. Z projektem można zapoznać się w Urzędzie Miejskim w Sokółce, Plac Kościuszki 1 oraz na stronie: <https://sokolka.pl/>
Uwagi można składać w terminie od 04 maja 2026r. do 25 maja 2026r. (21 dni), pisemnie na adres Urzędu Miejskiego w Sokółce, mailowo: mpa.konsultacje@fppenviro.pl (temat: „MPA Sokółka”).
Planowane jest również spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami. Szczegóły będą publikowane na stronie miasta i w mediach społecznościowych. **Pokaż mniej**

 Polub

 Skomentuj

Informację o zaproszeniu na spotkanie w ramach konsultacji społecznych dotyczących MPA (II tura) zamieszczono w serwisie internetowym Gminy Sokółka, pod adresem: <https://sokolka.pl/2026/05/11/konsultacje-spoeczne-miejskiego-planu-adaptacji-dla-miasta-sokolka-zaproszenie-na-spotkanie-konsultacyjne/>

13.05.2026, 09:46 Konsultacje społeczne Miejskiego Planu Adaptacji dla Miasta Sokółka – zaproszenie na spotkanie konsultacyjne – SOKÓŁKA...

MENU

Konsultacje społeczne

📅 11/05/2026

Konsultacje społeczne Miejskiego Planu Adaptacji dla Miasta Sokółka – zaproszenie na spotkanie konsultacyjne

Burmistrz Sokółki zaprasza mieszkańców do udziału w konsultacjach społecznych dotyczących projektu Miejskiego Planu Adaptacji dla Miasta Sokółka. Dokument określa działania, które pomogą lepiej przygotować miasto na skutki zmian klimatu, takie jak fale upałów, intensywne opady deszczu czy okresowe niedobory wody.

W ramach konsultacji mieszkańcy mogą zapoznać się z projektem dokumentu oraz zgłosić swoje uwagi, opinie i propozycje działań.

Spotkanie konsultacyjne

Zapraszamy na otwarte spotkanie konsultacyjne, które odbędzie się 21 maja 2026 r. w godz. 16:00–17:00.

Udział w spotkaniu będzie możliwy:

<https://sokolka.pl/2026/05/11/konsultacje-spoeczne-miejskiego-planu-adaptacji-dla-miasta-sokolka-zaproszenie-na-spotkanie-konsultacyjne/> 1/3

13.05.2026, 09:46 Konsultacje społeczne Miejskiego Planu Adaptacji dla Miasta Sokółka – zaproszenie na spotkanie konsultacyjne – SOKÓŁKA...

- stacjonarnie – w Urzędzie Miejskim w Sokółce, Plac Kościuszki 1, sala konferencyjna,
- online – za pośrednictwem platformy internetowej:

<https://teams.microsoft.com/meet/33351493593191?p=ppdGCYKugv9T7TXrNI>

Projekt dokumentu

Projekt Miejskiego Planu Adaptacji dostępny jest:

- w Urzędzie Miejskim w Sokółce, Plac Kościuszki 1, w godzinach pracy urzędu,
- w wersji elektronicznej:

<https://sokolka.pl/2026/05/04/konsultacje-mpa-dla-sokolki/>

Zgłaszanie uwag

Uwagi i wnioski do projektu można składać do dnia 25 maja 2026 r. za pośrednictwem formularza dostępnego pod adresem:

<https://sokolka.pl/2026/05/04/konsultacje-mpa-dla-sokolki/>

Zachęcamy wszystkich mieszkańców do udziału w konsultacjach i współtworzenia rozwiązań, które przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa i odporności Sokółki na zmiany klimatu.

Razem możemy stworzyć bardziej zielone, bezpieczne i przyjazne miasto dla obecnych i przyszłych pokoleń.

Informację o zaproszeniu na spotkanie w ramach konsultacji społecznych dotyczących MPA (II tura konsultacji społecznych) zamieszczono na profilu Facebook Urzędu Miejskiego w Sokółce, pod adresem: https://www.facebook.com/sokolkapl/?locale=pl_PL

 Sokolka.pl
1 dzień · 🌐

🌱 Weź udział w spotkaniu konsultacyjnym dotyczącym Miejskiego Planu Adaptacji dla Sokółki!
Jak przygotować nasze miasto na skutki zmian klimatu – upały, intensywne opady czy okresowe braki wody? 💧☀️
To właśnie mieszkańcy najlepiej wiedzą, jakie wyzwania stoją przed Sokółką i jakie działania są najbardziej potrzebne.

👤 Zapraszamy na spotkanie konsultacyjne dla mieszkańców:
📅 21.05.2026 r.
🕒 godz. 16:00–17:00
📍 Urząd Miejski w Sokółce, Plac Kościuszki 1 – sala konferencyjna
🖥️ <https://teams.microsoft.com/meet/33351493593191...>
➡️ W spotkaniu można uczestniczyć zarówno osobiście, jak i online.

📄 Projekt Miejskiego Planu Adaptacji jest dostępny:
📍 w Urzędzie Miejskim w Sokółce, Plac Kościuszki 1
🖥️ online: <https://sokolka.pl/.../konsultacje-spoeczne-miejskiego.../>

📄 Uwagi i wnioski można zgłaszać do 25.05.2026 r.
👉 <https://sokolka.pl/.../konsultacje-spoeczne-miejskiego.../>

👏 Razem możemy stworzyć bardziej zieloną 🌿, bezpieczną i odporną na zmiany klimatu Sokółkę.
Twój głos ma znaczenie!
#Sokółka #KonsultacjeSpoeczne #MPA #ZmianyKlimatu #DziałamyRazem #FunduszeUE #FPPEnviro Pokaż mniej

Fundusze Europejskie

Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Sokółka

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

2 👍 1 🗨️ 6 👍

👍 Polub 🗨️ Skomentuj

1.6. Zestawienie uwag i wniosków.

W trakcie trwania konsultacji społecznych zgłoszono uwagi do dokumentu MPA, które można było składać poprzez wypełnienie formularza konsultacyjnego. Treść uwag oraz sposób ich rozpatrzenia wskazano poniżej.

Tabela 1 Uwagi z formularza konsultacyjnego oraz sposób ich uwzględnienia

Lp.	Treść uwagi/wniosku	Uwaga uwzględniona (tak/nie/częściowo)	Sposób uwzględnienia lub uzasadnienie nieuwzględnienia
1.	Treść uwagi: Dążenie do 10% ochrony ścisłej zgodnie ze Strategią na Rzecz Bioróżnorodności UE przeczy działaniom na rzecz klimatu Uzasadnienie: Tylko ochrona czynna sprzyja walce ze zmianami klimatu. Przykładem jest rzeka Sokółka, która silnie eutrofizuje na niekoszonych odcinkach.	nie	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy dokumentu wynikają z dokumentów strategicznych i obowiązujących kierunków polityki środowiskowej. Dążenie do zwiększania obszarów ochrony ścisłej nie wyklucza stosowania ochrony czynnej tam, gdzie jest ona uzasadniona stanem ekosystemów i lokalnymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. W związku z tym nie wprowadzono zmian do dokumentu.
2.	Proponuję włączenie do MPA Sokółka w załączniku 2 Zasoby wodne i przyrodnicze do tabeli potencjalnych działań kod z4 działania: Zakaz likwidowania i zasypywania oraz przekształcania na cele budowlane i inwestycyjne, mokradła, gleb torfowych i torfowo - mułowych oraz łąk wilgotnych Dotyczy to gleb wilgotnych, torfowisk i terenów zalewowych w zlewni rzeki Sokółki i Pogonicy Jest to istotne dla zachowania retencji wodnej na obszarze o malejących zasobach wodnych.	nie	Uwaga nie została uwzględniona. Katalog potencjalnych działań wskazanych w Załączniku nr 2 został opracowany na podstawie dokumentów nadrzędnych oraz przyjętej metodyki i nie stanowi otwartego katalogu działań możliwych do uzupełniania o dodatkowe propozycje na etapie opracowania MPA. W związku z powyższym nie wprowadzono postulowanego działania do tabeli.

1.7. Rekomendacje do Miejskiego Planu Adaptacji dla Sokółki od mieszkańców Sokółki

Rekomendacje do Miejskiego Planu Adaptacji dla Sokółki (wydiskutowane w grupie 30 osób – mieszkańców Sokółki na spotkaniu pt. „Woda to skarb” 17 listopada 2025 w Bibliotece Publicznej im. Wisławy Szymborskiej w Sokółce)

opracowanie: architekt krajobrazu Wojciech Januszczuk - Fundacja Krajobrazu

1. Kontekst i uzasadnienie

W obliczu gwałtownie postępujących zmian klimatycznych, które w ostatnich latach dotyczą kraj, w tym region Podlasia, Miasto Sokółka staje przed koniecznością redefinicji swojego podejścia do planowania przestrzennego i zarządzania zasobami przyrodniczymi.

1.1. Zmiana paradygmatu

Podstawowym założeniem opracowania jest odejście od dekoracyjnej funkcji zieleni na rzecz traktowania jej jako krytycznej infrastruktury techniczno-przyrodniczej. Zdarzenia z roku 2024, w tym gwałtowne nawałnice prowadzące do podtopień oraz paraliżu komunikacyjnego, a także nawracające okresy suszy rolniczej i hydrologicznej, obnażyły niewydolność tradycyjnych systemów inżynierskich. Beton i asfalt, będące przez lata synonimem nowoczesności, stały się pułapką, uniemożliwiającą naturalną retencję i chłodzenie miasta.

2. Metodologia opracowania wytycznych

Wytyczne zostały sformułowane w oparciu o trzy źródła wiedzy:

Głos mieszkańców: Analiza tekstów flipchartów z warsztatów, ujawniająca silną potrzebę „odbetonowania” miasta i powrotu do naturalności.

Wizja krajobrazowa: Spacer organizatorów warsztatów z prowadzącym warsztaty architektem krajobrazu.

Standardy i dobre praktyki: Adaptacja sprawdzonych rozwiązań (Standardy Ochrony Drzew) do specyfiki Gminy Sokółka.

3. Fundamenty teoretyczne

3.1. Filozofia czwartej przyrody w kontekście miejskim

Kluczem do zrozumienia proponowanych zmian jest koncepcja „Czwartej Przyrody”. Tradycyjnie zieleni miejską dzieli się na trzy kategorie: przyrodę pierwotną (rezerwy), krajobraz rolniczy i zieleni urządzonej (parki). Czwarta Przyroda to ekosystemy, które powstają spontanicznie na terenach przekształconych przez człowieka. Działania dotyczące adaptacji do zmian klimatu należy oprzeć na komponentach trzeciej i czwartej przyrody we wszystkich etapach procesu inwestycyjnego związanego z terenami zieleni.

3.2. Od estetyki kontroli do estetyki odporności

Współczesne miasta cierpią na obsesję kontroli. Każdy skrawek ziemi musi być zaprojektowany, skoszony i uporządkowany. Tymczasem przyroda najlepiej radzi sobie tam, gdzie „człowiek zapomina gospodarzyć”. Procesy sukcesji naturalnej na terenach przemysłowych czy nieużytkach tworzą zbiorowiska roślinne, które są idealnie zaadaptowane do lokalnych warunków mikroklimatycznych, glebowych i hydrologicznych. Są to systemy tanie w utrzymaniu, a jednocześnie niezwykle wydajne w świadczeniu usług ekosystemowych, takich jak retencja wody, oczyszczanie powietrza czy sekwestracja węgla. Ważne jest analizowanie przestrzeni pod kątem strefowania terenów zieleni, tak aby udział czwartej przyrody był jak największy ze względów klimatycznych, przyrodniczych i ekonomicznych.

Dla Sokółki oznacza to konieczność zmiany paradygmatu:

- **Akceptacja "nieporządku":** Martwe drewno, opadłe liście czy wysoka trawa nie są wyrazem zaniedbania, lecz świadectwem funkcjonowania zdrowego ekosystemu.
- **Projektowanie regeneracyjne:** Zamiast narzucać formę, projektant powinien stwarzać ramy dla procesów naturalnych. Rola architekta krajobrazu ewoluuje w stronę "moderatora sukcesji".

3.3. Ogrody biocenotyczne jako odpowiedź na utratę różnorodności biologicznej spowodowanej między innymi zmianami klimatu

MPA dla Sokółki musi promować tworzenie tzw. ogrodów biocenotycznych. Są to założenia, w których dobór gatunkowy i struktura nasadzeń mają na celu maksymalizację powiązań troficznych i siedliskowych między organizmami. Zamiast monokultur (np. szpalerów tui czy trawników dywanowych), wprowadza się wielogatunkowe układy piętrowe, które naśladują naturalne zbiorowiska leśne lub łąkowe.

Kluczowym aspektem jest tu myślenie o wszystkich grupach organizmów, w tym o mikrobiomie glebowym. Drzewa w mieście nie funkcjonują jako izolowane obiekty; są częścią sieci zależności, obejmującej grzyby mikoryzowe, owady zapylające i faunę glebową. Gatunki w grupach znacznie lepiej funkcjonują, ponieważ wspólnie modyfikują swoje siedlisko, łagodząc stres wodny i temperaturowy związany ze zmianami klimatu.

4. Diagnoza stanu istniejącego

Aby wytyczne były skuteczne, muszą być zakorzenione w lokalnych realiach. Analiza sytuacji w Sokółce wskazuje na dualizm problemów: z jednej strony nadmiar wody (podtopienia), z drugiej jej brak (susza).

4.1. Kryzys wodny: Paradoks powodzi i suszy

Sokółka jest podręcznikowym przykładem miasta z zaburzoną gospodarką wodną spowodowaną zmianami klimatu.

Zagrożenie powodziowe: W 2024 roku gwałtowne burze z gradem doprowadziły do licznych podtopień, w tym zalania infrastruktury krytycznej i edukacyjnej. Jest to bezpośredni skutek uszczelnienia powierzchni. Woda opadowa, nie mając, gdzie wsiąknąć, zamienia ulice w rwące potoki.

Susza: Równocześnie region boryka się z suszą rolniczą i hydrogeologiczną. W 2024 r. IUNG stwierdził suszę w uprawach kukurydzy i zbóż, a poziom wód gruntowych drastycznie spadł. Oznacza to, że miasto traci bezcenny zasób — deszczówkę — odprowadzając ją do kanalizacji, zamiast magazynować w gruncie.

Wnioski mieszkańców ze spotkania „Woda to skarb” i notatki z flipchartów (np. "niecki retencyjne" na Placu Piłsudskiego) wskazują na świadomość tego problemu. Społeczność intuicyjnie rozumie, że woda musi zostać w krajobrazie.

4.2. Presja inwestycyjna a ochrona zieleni

Plany rewitalizacji Placu Kościuszki budzą uzasadnione obawy o „betonozę”. Mieszkańcy i lokalni aktywiści wskazują na ryzyko utraty cienia, wycinki starych drzew i zastąpienia ich "kilkoma krzaczkami na brukowej patelni". Jest to typowy konflikt we współczesnych miastach polskich, gdzie rewitalizacja często mylona jest z przebudową budowlaną.

4.3. Analiza potrzeb mieszkańców

Analiza wypowiedzi mieszkańców ujawnia konkretne żądania:

Plac przy pomniku Sokoła:

- Posadzić duże drzewa
- Izolacja z roślin od strony drogi

- Wykorzystanie istniejącej roślinności
- Pnącza zamiast zielonej ściany

Plac Piłsudskiego:

- Rozbetonować
- Nie kosić trawnika
- Zamiast likwidować nieckę fontanny, zamienić ją na donicę na rośliny
- Posadzić duże drzewa
- Cień z drzew na ławki

Plac przy Kinie wraz z placem centralnym:

- Strefowanie parku/zieleni
- Izolacja od drogi
- Zachować i pielęgnować cenne drzewa
- Przestrzeń dla mieszkańców na terenie zieleni, a nie na asfalcie
- Miejsca rekreacyjne niskobudżetowe
- Niecki retencyjne do zbierania wody deszczowej
- Roślinność rodzima, nie inwazyjna

Te postulaty są w pełni zbieżne z nowoczesną wiedzą o adaptacji. Mieszkańcy domagają się de facto usług ekosystemowych: cienia (termoregulacja), izolacji od hałasu i spalin (oczyszczanie powietrza), przemyślanego retencjonowania wody w formie całościowej, a nie jedynie punktowej.

5. Szczegółowe wytyczne projektowe

5.1. Infrastruktura błękitno-zielona

MPA musi wprowadzić wytyczne dla kształtowania nowej i modernizacji istniejącej zieleni.

5.1.1. Rozbetonowanie jako priorytet strategiczny Hasło "Rozbetonować" musi stać się nadrzędne.

Wytyczne ogólne:

- **Audyt uszczelnienia:** Przeprowadzenie analizy powierzchni utwardzonych w centrum miasta w celu wskazania miejsc, gdzie nawierzchnia nieprzepuszczalna jest zbędna (np. przeskalowane place, szerokie chodniki, wyspy drogowe).
- **Wskaźnik biologicznie czynny:** Ustalenie minimalnego wskaźnika terenu biologicznie czynnego dla inwestycji publicznych na poziomie wyższym niż ustawowe minimum, z wymogiem zachowania gruntu rodzimego.
- **Technologie przepuszczalne:** Wprowadzenie nawierzchni przepuszczalnych (mineralnych, żywicznych, krutek trawnikowych) na parkingach, ścieżkach rowerowych i w ciągach pieszych o mniejszym natężeniu ruchu.

5.1.2. Dobór gatunkowy. Odporność i tożsamość regionalna

Zgodnie z postulatami mieszkańców ("gatunki drzew rodzimych") oraz wiedzą ekspercką, dobór roślin musi uwzględniać przewidywane zmiany klimatu (dłuższe okresy suszy). Należy promować gatunki rodzime, które ewolucyjnie przystosowały się do lokalnych gleb i są częścią łańcuchów troficznych. Należy promować roślinność samoistną jako oszczędną w produkcji i unikać realizacji nasadzeń w systemach gospodarki linearnej.

5.1.3. Systemowa retencja. Ogrody deszczowe i niecki

Woda opadowa musi być traktowana jako zasób. Zgodnie z wytycznymi i praktyką "zielono błękitnej infrastruktury", każdy nowy obiekt w Sokółce powinien realizować zasadę "zero zrzutu do kanalizacji".

Wytyczne techniczne:

- **Ogrody deszczowe w gruncie:** Obniżone rabaty z warstwą drenażową i roślinnością hydrofitową zlokalizowane przy rynnach budynków użyteczności publicznej i przy ulicach.
- **Niecki bioretencyjne:** Płytkie zagłębienia terenu w parkach i na zieleńcach (zgodnie z postulatem dla Placu Piłsudskiego), które okresowo gromadzą wodę, pozwalając jej powoli wsiąkać.
- **Pnóżca:** Wykorzystanie wertykalnych powierzchni budynków do retencji wody i chłodzenia.

5.2. Standardy utrzymania terenów zieleni

Zmiana sposobu pielęgnacji zieleni jest kluczowa. Obecne metody, oparte na intensywnym koszeniu i grabieniu, są kosztowne, hałaśliwe i ekologicznie szkodliwe. Przyczyniają się do szybkiego parowania wody oraz podnoszenia pyłów w powietrzu.

5.2.1. Ekstensyfikacja koszenia. Łąki miejskie zamiast trawników.

Postulat "Nie kosić trawnika" z Placu Piłsudskiego jest w pełni uzasadniony naukowo.

Korzyści: Wyższa trawa zatrzymuje wilgoć w glebie, obniża temperaturę przy gruncie nawet o kilka stopni, daje schronienie owadom zapylającym i filtruje pyły zawieszone.

Standard:

- Ograniczenie koszenia w parkach do 2-3 razy w roku (poza strefami rekreacji intensywnej)
- Całkowite zaniechanie koszenia na skarpach, nieużytkach i w strefach "Czwartej Przyrody"
- Wysokość koszenia: podniesienie noży kosiarek do min. 8-10 cm, aby nie niszczyć stożków wzrostu traw i nie odsłaniać gleby na wysychanie

5.2.2. Obieg zamknięty materii organicznej

W przyrodzie nie ma odpadów.

Liście: Zakaz wywożenia liści z terenów parkowych (z wyjątkiem ścieżek utwardzonych). Liście powinny być grabione na pryzmy pozostawiane w skupinach, gdzie tworzą naturalną ściółkę i próchnicę (kompostowanie na miejscu).

Martwe drewno: Pozostawianie bezpiecznych fragmentów martwego drewna (kłody, pniaki) w parkach jako siedlisk dla owadów saproksylicznych. To realizacja idei "Drugie życie drzewa".

5.2.3. Mikrobiom i ochrona gleby

Zdrowie roślin zależy od zdrowia gleby. MPA powinien wprowadzić zakaz stosowania chemicznych środków ochrony roślin w przestrzeniach publicznych (z wyjątkami interwencyjnymi) na rzecz metod biologicznych. Należy promować szczepienie gleby mikoryzą przy nowych nasadzeniach, co zwiększa powierzchnię chłonną korzeni nawet 1000-krotnie, uodparniające drzewa na suszę.

5.3. Standardy ochrony zieleni w procesach inwestycyjnych

Wiele konfliktów w procesach realizacji wynika z obawy, że inwestycja oznacza zniszczenie przyrody. Aby temu zapobiec, MPA musi wprowadzić wiążące „Standardy Ochrony Drzew” dla wykonawców robót budowlanych.

Kluczowe zapisy do wdrożenia w Sokółce:

Strefa Ochrony Drzewa (SOD): Obowiązek wygradzenia strefy wokół drzewa na placu budowy, obejmującej rzut korony powiększony o 1 metr. W strefie tej obowiązuje zakaz wjazdu sprzętu, składowania materiałów (zwłaszcza cementu i wapna) oraz wykonywania wykopów otwartych. Wskazuje się na potrzebę przeprowadzenia szkoleń dla wszystkich interesariuszy procesów budowlanych w celu prawidłowego zabezpieczenia roślinności w miejscach inwestycji.

Przesadzanie drzew: MPA powinien określać, że przesadzanie jest jednym z elementów przygotowywania procesu inwestycyjnego, a wycinka drzew jest ostatecznością. Drzewa mogą być przesadzane w obrębie działki inwestycyjnej. W obecnych czasach tzw. rekompensata za wycięcie drzewa w postaci nasadzenia drzew młodych, nie świadczących usług ekologicznych na poziomie dorosłego egzemplarza, nie dostosowuje miasta do zmian klimatu. Dodatkowym argumentem jest to, że młode, nasadzone egzemplarze nie przeżywają ze względu na suszę. Dla drzew starszych priorytetem jest zachowanie poprzez korektę projektu budowlanego.

Inspektor nadzoru terenów zieleni: Obowiązkowa obecność inspektora ds. zieleni podczas prac ziemnych w pobliżu drzew.

6. Wymiar społeczny i edukacyjny

6.1. Budowanie świadomości odpowiedzialności za miasto i zieleni

Adaptacja do zmian klimatu to nie tylko inżynieria, to zmiana mentalności. Mieszkańcy często postrzegają nieskoszony trawnik jako zaniedbanie. MPA musi zawierać komponent edukacyjny, tłumaczący korzyści z "dzikiego miasta". Tablice informacyjne ("Tu kosimy rzadziej", "Te liście nawożą glebę") są prostym, a skutecznym narzędziem zmiany percepcji.

7. Rekomendacje szczegółowe dla obszarów wskazanych przez mieszkańców

Poniższy tekst syntetyzuje postulaty z warsztatów, przekładając je na język techniczny i operacyjny MPA.

Plac Sokoła

W tej lokalizacji mieszkańcy postulują posadzenie dużego drzewa, utworzenie klombów z naturalną roślinnością i łąk, wprowadzenie pnączy oraz wizualną i akustyczną izolację od drogi.

- **Rekomendowane działania MPA:**

1. Posadzenie lub przesadzanie dużych drzew.
2. Wykonanie nawierzchni wodoprzepuszczalnych.
3. Zastąpienie tradycyjnych trawników łąkami bylinowymi, które są odporne na suszę i nie wymagają koszenia.
4. Wprowadzenie nasadzeń piętrowych (połączenie krzewów i bylin) pełniących funkcję naturalnego bufora od jezdni.
5. Wykonanie niecek retencyjnych w oparciu o ukształtowanie terenu.

6. Wykonanie izolacji od drogi z roślinności rodzimej i zwartej.

Plac Piłsudskiego

Postulaty dla tego miejsca obejmują "rozbetonowanie" powierzchni, stworzenie niecek retencyjnych oraz zamiana fontanny w donicę.

- **Rekomendowane działania MPA:**

1. Usunięcie minimum 30% utwardzonej nawierzchni.
2. Budowa systemu połączonych ogrodów deszczowych, które będą odbierać wodę z placu.
3. Wykorzystanie niecki donicy do stworzenia dużego klombu w systemie GOZ
4. (gospodarka o obiegu zamkniętym)
5. Wykonanie nasadzeń lub przesadzania dużych drzew w celu uzyskania cienia. W szpalerach na krawężniach placu.

Plac przy kinie i przylegające tereny zieleni

Mieszkańcy sugerują strefowanie parku, rezygnację z żywopłotów wokół trawników na rzecz innych rozwiązań oraz nasadzenie roślin pachnących.

- **Rekomendowane działania MPA:**

1. Stworzenie kameralnych "wnętrz ogrodowych" za pomocą grup krzewów (zamiast liniowych żywopłotów).
2. Odwrócenie sposobu użytkowania w technikach człowiek w kierunku zieleni.
3. Dobór gatunków rodzimych, takich jak bzy czy jaśminowce, w celu poprawy komfortu sensorycznego.
4. Budowa zielonego ekranu akustycznego w formie gęstych nasadzeń piętrowych,
5. izolujących plac od ulicy.
6. Stworzenie z całości obszaru systemu retencyjnego.
7. Strefowanie pielęgnacji.
8. Wykorzystanie punktowe czwartej przyrody.

Działania ogólne (całe miasto)

Mieszkańcy zwracają uwagę na konieczność szanowania zasobów wodnych oraz zmiany w terenach zieleni dostosowujące do zmian klimatu.

- **Rekomendowane działania MPA:**

1. Wdrożenie programu małej retencji dla budynków użyteczności publicznej, polegającego m.in. na odłączeniu rynien od kanalizacji deszczowej i wykorzystaniu deszczówki w krajobrazie.
2. Analiza planów utrzymania i pielęgnacji terenów zieleni w celu minimalizacji energetycznej i ekonomicznej.
3. Audyt terenów zieleni pod kątem zamiany trawników na rzecz roślinności dywanowej i samoistnej czwartej przyrody.
4. Strefowanie terenów zieleni w mieście z podziałem na trzy grupy zakresów pielęgnacyjnych. Intensywnej, średniej i małej pielęgnacji.

5. System ochrony istniejących tzw. "nieużytków" jako zasobu i wartościowych terenów zieleni.

Opracowanie Miejskiego Planu Adaptacji dla Sokółki to moment zwrotny. Miasto ma szansę przejść z modelu XIX-wiecznego (walczącego z naturą) do modelu XXI wieku (współpracującego z naturą). Implementacja wytycznych opartych na filozofii czwartej przyrody i zasad gospodarki o obiegu zamkniętym pozwoli nie tylko rozwiązać palące problemy powodzi i suszy, ale także stworzyć przestrzeń zdrowszą, piękniejszą i tańszą w utrzymaniu.

Kluczem do sukcesu jest konsekwencja. Zapisy o ochronie drzew, retencji wody i strefowaniu koszenia muszą zostać przełożone na prawo miejscowe (Uchwały Rady Miejskiej) i rygorystycznie egzekwowane przy każdej inwestycji.